

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

«СВІТОГЛЯДНА КУЛЬТУРА ПРАВООХОРОНЦЯ»

кафедра історії та філософії ННІПШ

Статус дисципліни: вибіркова
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Ступінь вищої освіти: бакалавр
Форма здобуття вищої освіти: денна, заочна
Мова викладання: українська;
Навчальний рік: 2024-2025
Форма підсумкового контролю: залік

Кумеда Тетяна Андріївна
Посада: доцент
Вчений ступінь, звання: кандидат мистецтвознавства, доцент
Тел.: 096-215-87-50
E-mail: tiratakum@ukr.net
Робоче місце: пл. Солом'янська, 1, каб. 611
Профайл викладача:
<https://scholar.google.com.ua/citations?user=-AOJ5CUAAAAJ&hl=uk>

Петрова Ганна Миколаївна
Посада: доцент
Вчений ступінь: кандидат філософських наук
Тел: 067-684-45-11
E-mail: gannakoguta@ukr.net
Робоче місце: пл. Солом'янська, 1, каб. 611
Профайл викладача:
<https://scholar.google.com.ua/citations?user=I5MNgVEAAAAJ&hl=uk>

Контактний телефон
Електронна адреса
Розклад навчальних занять

Тел.: 067-684-45-11
E-mail: kidp@ukr.net
Робоче місце: каб. 611

Консультації

Очні:

(відповідно до графіка консультацій
науково-педагогічних працівників
кафедри) з 14:00 до 16:30
електронною поштою, пн-пт з 9:00 до
16:00

Сторінка дистанційного
курсу

<https://learn.navs.edu.ua/course/view.php?id=384>

Стислий опис навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Світоглядна культура правоохоронця» є формування у здобувачів здатності до цілісного, усвідомленого й етично вмотивованого світоглядного орієнтування в умовах культурної, релігійної, соціальної та політичної багатоманітності сучасного українського суспільства; розвиток уміння інтегрувати знання про людину як біосоціодуховну істоту, про конфесійну карту України, про взаємозв'язок моралі, права, політики та культури у практику професійної правоохоронної діяльності; вироблення правової, моральної та політичної культури як фундаменту професійної ідентичності правоохоронця, його здатності діяти гуманістично, неупереджено, відповідально та відповідно до принципів верховенства права й поваги до прав людини.

Тривалість – 120 кредити, загальна кількість годин – 120:

денна форма навчання: аудиторних годин – 64, самостійної роботи – 56;

заочна форма навчання: аудиторних годин – 20, самостійної роботи – 100.

Форми та методи навчання інституційна (очна (денна), заочна); частково-пошукові, проблемні; дальтон-технологія; активні та інтерактивні, інформаційні й евристичні ("мозковий штурм", синектики, Сократів діалог, аналогій, стоп-кадр, ПОПів-формула, дискусія, термінологічний бій, синтез думок), метод ситуацій (ситуація-вправа, ситуація-оцінка, ситуація-проблема, ситуація-ілюстрація), імпульс-повідомлення, незакінчені речення, складання коментованої схеми навчального питання.

Поточний контроль: усне опитування (бліц-опитування, фронтальне опитування); робота за індивідуальними завданнями; тестування; реферативне повідомлення; поняттєвий диктант; групові завдання, що передбачають розв'язання або підготовку проблемних ситуацій.

Підсумковий контроль: проводиться у формі заліку та в обсязі навчального матеріалу, визначеного програмою цієї навчальної дисципліни, в терміни, встановлені графіком освітнього процесу. Здобувач вищої освіти вважається допущеним до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни, якщо він виконав усі види робіт, передбачені програмою навчальної дисципліни. Застосовується 100-бальна шкала оцінювання, а також національна система (відмінно, добре, задовільно, незадовільно) та система ECTS (A, B, C, D, E, F, FX).

Пререквізити: теорія держави та права, історія держави та права, українська мова професійного спрямування, логіка.

Постреквізити: цивільне право та процес, інформаційні технології.

Перелік компетентностей, які забезпечує навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Програмні результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач
Для здобувачів вищої освіти ступеня вищої освіти бакалавр зі спеціальності 262 Правоохоронна діяльність	

Програмні результати навчання:

РН1. Розуміти історичний, соціальний, економічний, технологічний і культурний контексти розвитку правоохоронної діяльності.
РН3. Розуміти та професійно застосовувати понятійний апарат права та правоохоронної діяльності.

РН4. Формулювати і перевіряти гіпотези, виокремлювати юридично значущі факти, виявляти причинно-наслідкові зв'язки в діях і явищах для прийняття оптимального рішення в конкретних ситуаціях.

РН8. Здійснювати пошук інформації у доступних джерелах, аналізувати і оцінювати її для повного та всебічного встановлення обставин, необхідних для виконання професійних завдань.

РН10. Виокремлювати юридично значущі факти і формувати обґрунтовані правові висновки.

РН14. Здійснювати пошук та аналіз новітньої інформації у сфері правоохоронної діяльності, мати навички саморозвитку та самоосвіти протягом життя, підвищення професійної майстерності, вивчення та використання передового досвіду у сфері правоохоронної діяльності.

Загальна компетентність (ЗК):

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК5. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК1. Усвідомлення функцій держави у сфері правоохоронної діяльності, способів та механізмів реалізації цих функцій.

СК3. Здатність до критичного мислення та системного аналізу правових явищ.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацювати, аналізувати та узагальнювати правову інформацію з різних джерел.

СК5. Здатність визначати придатні для юридичного аналізу факти, систематизувати одержані результати, встановлювати причинно-

	<p>наслідкові зв'язки, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.</p> <p>СК10. Здатність до аналізу та оцінки причин, умов та факторів, що впливають на вчинення кримінальних та адміністративних правопорушень.</p>
--	---

Перелік компетентностей, розвитку яких сприяє вивчення навчальної дисципліни:

- здатність самостійно приймати рішення;
- навички комунікації;
- здатність вирішувати практичні проблеми.

Структура навчальної дисципліни та тематика навчальних занять

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи в розрізі теми
<p>Тема 1. Людина як біосоціодуховна істота та суб'єкт правоохоронної діяльності</p>	<p>Лекція. План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Філософська концепція людини як основа науки про людину. 2. Історико-філософський огляд проблеми людини. 3. Проблема соціального, біологічного та духовного в людині. 4. Духовні виміри буття людини 5. Філософські концепції сенсу життя. 6. Антропосоціогенез та його комплексний характер. <p>Семінарське заняття: індивідуальні та групові опитування; методи частково-пошукові, активні та інтерактивні, інформаційні й евристичні ("мозковий штурм", ПОПів-формула, дискусія, термінологічний бій), імпульс-повідомлення, суперечливі поняття, незакінчені визначення, складання коментованої схеми навчальних питань семінарського заняття 1:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Філософська концепція людини як основа науки про людину. 2. Історико-філософський огляд проблеми людини. 3. Глобальні проблеми сучасності та цінності життя. <p>складання коментованої схеми навчальних питань семінарського заняття 2:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Проблема соціального, біологічного та духовного в людині. 2. Духовні виміри буття людини. 3. Творчість як особлива форма діяльності людини. <p>Практичні заняття (6 год): Виконання практичних завдань.</p>	<p>Під час лекційного заняття необхідно законспектувати основні положення теми, підготувати план-конспект основних проблем лекції</p> <p>Готуючись до семінарського заняття необхідно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати питання теми. 2. Виконати завдання для самостійної роботи та практичні завдання з теми. 3. Підготувати реферативні доповіді, есе, (перелік тем): <ol style="list-style-type: none"> 1. Людина як біологічна, соціальна і духовна істота: філософський підхід. 2. Біологічні чинники поведінки людини та їх значення для правоохоронної діяльності. 3. Соціалізація особистості: вплив сім'ї, освіти та суспільства. 4. Духовні цінності як основа відповідальної поведінки правоохоронця. 5. Людина як суб'єкт і об'єкт правоохоронної діяльності. 6. Проблема насильства в контексті біосоціальної природи людини. 7. Людська агресія та механізми її соціального контролю. 8. Роль духовної культури у формуванні особистості правоохоронця. 9. Гуманістичний підхід до людини в правоохоронній діяльності. 10. Людина і влада: етичні межі впливу на особистість. <p>4. Пройти тестування з теми.</p> <p>5. Завдання для самостійного вивчення: В чому полягає сутність і призначення людини? 2. Як Ви розумієте поняття «сенс життя»? Які існують погляди на</p>

		<p>сене життя? Як змінювалися погляди на сене життя протягом історії?</p> <p>3. У чому полягають глобальні проблеми сучасності та проблеми цінності життя людини?</p> <p>4. Людина, індивід, індивідуальність, особистість – чим відрізняються ці поняття?</p> <p>5. Як співвідносяться в людині біологічні та соціальні чинники?</p> <p>6. Практичні завдання: За нижче наведеними текстами визначте провідні ідеї творчості А. Шопенгауера та С. Кіркегора. Дайте їм оцінку:</p> <p>1. «Світ є моє уявлення»: ось істина, яка має силу для кожного живого та пізнаючого ества, хоча лише людина може зводити її до рефлексивно-абстрактної свідомості. Якщо вона це дійсно зробить, у неї зародиться філософський погляд на речі. Для неї тоді стає ясным та безсумнівним, що вона не знає ні сонця, ні землі, а знає лише око, яке бачить сонце, руку, що доторкується до землі, що оточуючий її світ існує лише як уявлення, тобто виключно у відношенні до іншого, до того, хто уявляє, яким і постає людина” (А.Шопенгауер).</p> <p>Оцініть, якою мірою дана теза А. Шопенгауера є незаперечною. Чи можна прийняти її без вагань? Як може оцінити цю тезу митець? Науковець? Яким є ваше до неї ставлення?</p> <p>2. «Воля – внутрішня субстанція, серцевина будь-якої часткової речі і всього разом. Сліпою є воля в природі, явлена вона і в розсудковій поведінці людини, тут колосальна відмінність в проявах, але сутність лишається незмінною... Оскільки те, чого бажає воля, завжди є життя, то все одно, чи сказати просто “воля” чи “воля до життя”... Воля як така є вільною; це випливає із того, що</p>
--	--	---

		<p>вона є річ в собі, опора будь-якого явища. Воля на всіх ступенях своїх проявів абсолютно позбавлена кінцевої мети і знаходиться у постійному прагненні, яке і є її сутністю...» (А.Шопенгауер).</p> <p>3. Спробуйте чітко визначити основні характеристики волі за А. Шопенгауером, дайте їм оцінку. Ознайомтесь із тим, як на основі свого вчення про дійсність А. Шопенгауер оцінює людське життя:</p> <p>«Життя більшості людей – це лише постійна боротьба за саме це існування, і вони заздалегідь впевнені, що вийдуть із цієї боротьби переможеними. І те, що їх змушує проявляти впертість у цій тяжкій боротьбі, є не стільки любов до життя, скільки страх смерті, яка, проте, невідворотно стоїть за завісою і кожна мить може звідти вийти» (А.Шопенгауер).</p> <p>Розкрийте зв'язок такого бачення життя із поняттям волі у А. Шопенгауера, поясніть, як із поняття волі випливає в цілому песимістичне бачення життя.</p> <p>3. «...У повну протилежність І. Канту, який джерела доброчесності шукав в абстрактній рефлексії (поняття обов'язку та категоричного імперативу), ми ні на мить не вагаючись скажемо: голе поняття для доброчесності є безплідним; усяка істинна і чиста любов – це співстраждання, а всяка любов, яка не є співстражданням, це себелюбство... Той, хто осягає сутність речей в самому собі, водночас осягає і ціле. Із його волею відбувається переворот: вона вже не стверджує своєї сутності, вона відкидає її... Людина відштовхує волю до життя, ядро та сутність цього нещасного світу» (А.Шопенгауер).</p> <p>Простежте лінію етичних міркувань А.Шопенгауера, спробуйте з'ясувати, що на чому</p>
--	--	--

		<p>базується: себелюбство на співстражданні чи, навпаки – співстраждання на себелюбстві? Чи можна вважати етику А.Шопенгауера: а) колективістською етикою; б) егоїстичною (індивідуалістською)? Спробуйте також пояснити, чому етичні погляди А.Шопенгауера мали відчутний вплив на літературу ХІХ століття.</p> <p>4. Ознайомтесь із провідними думками наступного засновника неklasичної філософії – С. Кіркегора:</p> <p>«Що я повинен робити? У чому полягає моє покликання? Де я? Що значить сказати світ? Яким є значення цього слова? Хто заманив мене сюди і полишив тут? Хто я? Як я опинився в цьому світі? Чому мене не спитали, чому не ознайомили із правилами та звичаями, а просто встромили в нього, ніби я був куплений у продавця душ? Як я опинився втягнутим у цей грандіозний захід, що називається дійсністю? Хіба це не справа вибору? Кому я можу пожалітися?» (С.Кіркегор).</p> <p>Оцініть той спектр питань, які мислитель вважає найпершими; куди й до якої проблематики вони спрямовані? В чому полягає їх новизна та оригінальність?</p> <p>5. В своєму описуванні духовного розвитку людини, С.Кіркегор висунув ідею “трьох стадій”; подаємо її у стислому викладі коментаторів:</p> <p>“Естетична стадія характеризується переживаннями, що потурають бажанням. На цій стадії індивід залишається пасивним спостерігачем... Естет, як бджола, перелітає із квітки на квітку; він завжди перебуває в пошуку нових переживань. Естик надає життю сенсу, йдучи обраним ним шляхом. Його життя постає осмисленим завдяки пристрасному втягненню у його життєвий проект.</p>
--	--	--

		<p>Перехід до релігійної стадії – це стрибок у невідоме... Лише за допомогою віри в Бога індивід знаходить порятунок в універсальному. У вірі людське відношення стає боговідношенням” (Скирбек Г., Гільєн Н.).</p> <p>Скільки стадій життєвого сходження виділяє С.Кіркегор? Що постає вирішальними характеристиками цих стадій? Докладно проаналізуйте останнє питання, використовуючи певні цитати із творів С.Кіркегора.</p> <p>Як ви розумієте тезу “перебувати в абсолютному відношенні до абсолютного”? Як ця теза пов'язана із людською індивідуальністю? Чи згодні ви із тим, що в певних ситуація індивідуальне може стояти над всезагальним? Спробуйте навести приклади таких ситуацій.</p> <p>Дайте узагальнену оцінку вихідним тезам А.Шопенгауера та С.Кіркегора, виділіть в їх філософських позиціях спільне та відмінне, аргументуйте своє ставлення до цих позицій.</p>
<p>Тема 2. Конфесійна карта України. Право і релігія</p>	<p>Лекція. План: 1. Сутність, структура, види релігій. 2. Релігії сучасності. Конфесійна карта України. 3. Правове забезпечення свободи совісті та безперешкодної діяльності релігійних організацій в Україні та світі.</p> <p>Семінарське заняття: індивідуальні та групові опитування; методи частково-пошукові, активні та інтерактивні, інформаційні й евристичні ("мозковий штурм", ПОПів-формула, дискусія, термінологічний бій), імпульс-повідомлення, суперечливі поняття, незакінчені визначення, складання коментованої схеми навчальних питань <i>семінарського заняття:</i></p>	<p>Під час лекційного заняття необхідно законспектувати основні положення теми, підготувати план-конспект основних проблем лекції</p> <p>Готуючись до семінарського заняття необхідно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати питання теми. 2. Виконати завдання для самостійної роботи та практичні завдання з теми. 3. Підготувати реферативні доповіді, есе (перелік тем): <ol style="list-style-type: none"> 1. Релігія як соціокультурний феномен. 2. Основні конфесії України: історія становлення і сучасний стан. 3. Християнство в Україні: православ'я, католицизм, протестантизм.

	<p>1. Соціально-історичний характер релігії.</p> <p>2. Класифікація релігій.</p> <p>3. Загальна характеристика конфесійної карти України.</p> <p>4. Поняття та зміст свободи совісті. Законодавство про свободу совісті.</p> <p>Практичні заняття (6 год): Виконання практичних завдань.</p>	<p>4. Роль релігії у формуванні моральних цінностей суспільства.</p> <p>5. Свобода совісті як фундаментальне право людини.</p> <p>4. Пройти тестування з теми.</p> <p>5. Завдання для самостійного вивчення:</p> <p>1. У сучасному світі простежується тенденція розпаду релігії на безліч конфесій і поширення «нетрадиційних» релігій. Це, на Вашу думку, є доказом розвитку демократії чи анархії? Обґрунтуйте свою відповідь.</p> <p>2. Чому релігійні цінності у структурі духовних цінностей займають провідне місце?</p> <p>3. Чи несе людина відповідальність за свій світогляд і перед ким?</p> <p>4. Що таке релігійні цінності?</p> <p>5. Чи повинна людина прагнути досягнення ідеалу?</p> <p>6. Практичні завдання:</p> <p>1. «Дух назавжди залишиться островом, на який зі сфери матерії неможливо потрапити без стрибка» (Ф. Шеллінг, філософ).</p> <p>2. «Ніщо не наближає людину до богів так, як здійснення добрих справ» (Цицерон, філософ)</p> <p>3. «Щодо релігії, то піклування про неї залиште самій верховній Істоті. Тут ми всі у темряві і зазнаємо всіляких помилок. Хто з нас настільки пихатий, щоб стверджувати, що його шлях найправильніший?» (Фрідріх Великий, король Пруссії, полководець).</p> <p>4. «Я заперечую Бога. Як на мене, це означає: я заперечую заперечення людини» (Л. Фейербах, філософ).</p> <p>5. «Як милість неба відрізнити від гніву, О, мудрець, чи дасте мені відповідь?» (Фірдоусі, поет, мислитель).</p> <p>6. «Безглуздом є будь-який Намір пізнати Бога за допомогою лише нашого розуміння» (К. Тертулліан, філософ).</p>
--	---	---

		<p>7. «Релігія є не що інше, як відповідь на питання про сенс життя» (Л. Толстой, письменник, мислитель).</p> <p>8. «Релігія і розум — ненависні перешкоди для забобонів і блукань» (Дж. Толанд, філософ).</p> <p>9. «Ми не маємо потреби ні в допитливості після Ісуса Христа, ні в дослідженнях після Євангелія» (К. Тертулліан, філософ).</p> <p>10. «Чим менше у мене бажань, тим ближче я до богів» (Сократ, філософ).</p>
<p>Тема 3. Мораль та її роль у формуванні світоглядно-ї культури правоохоронця</p>	<p>Лекція. План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть і функції моралі. Етика як наука про мораль. 2. Етика, мораль, моральність: співвідношення понять через історію розвитку та становлення етичних вчень. 3. Добро і зло як вихідні категорії етики. 4. Совість, відповідальність і моральний вибір. 5. Формування цілісності особистості як основа для становлення майбутнього професіоналізму. 6. Моральна культура правоохоронця як ідейна основа формування і реалізації морально-професійного обов'язку. <p>Семінарське заняття: індивідуальні та групові опитування; методи частково-пошукові, активні та інтерактивні, інформаційні й евристичні ("мозковий штурм", ПОПів-формула, дискусія, термінологічний бій), імпульс-повідомлення, суперечливі поняття, незакінчені визначення, складання коментованої схеми навчальних питань <i>семінарського заняття:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Етика як філософська наука. Основні категорії етики: добро, зло, гідність, свобода, добродієність, справедливість тощо. 	<p>Під час лекційного заняття законспектувати основні положення теми 3.</p> <p>Готуючись до семінарського заняття необхідно:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати питання теми. 2. Виконати завдання для самостійної роботи. 3. Підготувати реферативні доповіді, есе (перелік тем): <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття моралі та її місце в суспільному житті. 2. Моральні норми і цінності: походження та значення. 3. Добро і зло як базові категорії моралі. 4. Совість і честь у професійній діяльності правоохоронця. 5. Моральна відповідальність як основа професійної поведінки. <p>4. Пройти тестування з теми.</p> <p>5. Завдання для самостійного вивчення:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Чи поширюється регулятивний вплив моралі на виробничу, побутову, політичну сферу? На які сфери суспільного життя не поширюється дія моральних принципів? 2. Якими засобами забезпечується виконання моральних норм? 3. Чи існує моральна відповідальність? В яких формах вона може знаходити прояв? 4. Чи можуть моральні почуття вступати в конфлікт між собою?

	<p>2. Мораль та право як регулятори суспільного життя. Формування морально-правової свідомості.</p> <p>3. Завдання професійної етики як науки, її роль в формуванні морально-професійної культури.</p> <p>4. Культура поведінки та моральні засади спілкування правоохоронця.</p> <p>Практичні заняття (6 год): Виконання практичних завдань.</p>	<p>5. Проаналізуйте відмінності між поняттями «мораль», «етика», «моральність».</p> <p>6. Практичні завдання:</p> <p>1. «Ми – люди ХХ століття, і нам не відійти від глобальних його проблем. А це, перш за все, проблема сучасного варварства, здичавіння. Це загроза «вічного спокою», тобто можливість вічного перебування у стані ні добра, ні зла, ні буття, ані небуття. Просто ніщо...</p> <p>Скарби культури тут не гарантія. Така катастрофа може статися до атомної. Бо культура – не сукупність готових цінностей і продуктів, що лише чекають ужитку та усвідомлення. Це здатність і зусилля людини бути, таке володіння живими розрізненнями, що безперервно, знову і знову відновлюється і розширює свої межі». (Мераб Мамардашвілі)</p> <p>Чим байдужість і духовна інертність загрожує людству? Чому саме ці почуття, на думку філософа, є найбільшим і найстрашнішим ворогом людини?</p> <p>2. «Тепер, коли ми навчилися літати у повітрі, як птахи, плавати під водою, як риби, нам не вистачає лише одного: навчитися жити на землі, як люди». (Бернард Шоу)</p> <p>Як Ви можете прокоментувати це твердження? Обґрунтуйте його. Чому, на Вашу думку, людині необхідно вчитися бути людиною?</p> <p>3. «Є дві вершини, на яких ясно і світло, - вершина тварин і вершина богів. Між ними лежить у сутінках долина людей. І якщо хтось погляне хоч раз угору, його охопить давня невгамовна туга, його, котрий знає, що не знає, за тими, які не знають, що не знають, і за тими, котрі знають, що знають». (Пауль Клеє)</p> <p>Що, на Вашу думку, стоїть на заваді людському щастю, відчуттю повноти життя? Чи існують межі</p>
--	--	--

		<p>(якщо існують, то які) для людського пізнання? Чи може людина в чомусь заздрити тваринам?</p> <p>4. «Наш час відмічений вражаючими успіхами наукового пізнання і його технічних додатків. Як не радіти цьому? Але не можна забувати: знання і майстерність самі по собі не можуть привести людей до щасливого і гідного життя. у людства є всі підстави підносити провісників моральних цінностей вище, ніж відкривачів об'єктивних істин. Те, що зробили для людства Будда, Мойсей і Ісус, значить для мене набагато більше всіх досягнень дослідницького і творчого розуму.</p> <p>Спадщину цих благословенних людей ми маємо усіма силами зберігати і підтримувати, якщо людство не хоче втратити свою гідність, безпеку існування і радість життя». (А.Ейнштейн)</p> <p>Чому, на думку вченого, вчителями людства є Будда, Мойсей, Ісус, а не Арістотель, Копернік, Ньютон? Як на Вашу думку, чи справді духовні знання важливіші за загальнонаукові? Яким чином можна зберігати і підтримувати духовну спадщину?</p> <p>5. ... «коли я кажу, що цінності ведуть або притягають людину, то в цьому мається на увазі, що у людини завжди є свобода: свобода робити вибір між прийняттям і відторгненням того, що пропонується, тобто між тим, чи здійснити потенційний смисл (життя), чи залишити його нереалізованим.</p> <p>Однак слід усвідомити, що у людини не існує такої речі, як моральний потяг, або навіть релігійний потяг в тому сенсі, який мається на увазі, коли говорять, що людина детермінована базовими інстинктами. Людина не має вихідної схильності до моральної поведінки; у кожному конкретному</p>
--	--	---

		<p>випадку вона вирішує вчиняти морально. Людина вчиняє так не для того, щоб задовольнити моральний потяг і мати спокійну совість, вона вчиняє так заради справи, якій вона себе присвятила, або заради людини, яку вона кохає, або заради свого Бога. Якщо ж вона дійсно веде себе морально, щоб мати спокійну совість, вона стає фарисеєм і перестає бути справжньою моральною особистістю. Я думаю, що навіть святі не піклувалися про щось інше, окрім як про служіння Богу, і я не думаю, що вони коли б то не було ставили собі за мету бути святими. Якщо б таке сталося, вони стали б скоріше перфекціоністами, аніж святими. Звичайно, «спокійна совість – найкраща подушка», як стверджує німецька приказка; але справжня моральність є дещо більше, ніж снодійне або транквілізатор». (Віктор Франкл)</p> <p>Що змушує людину вчиняти морально? Чи може людина вирішити і послідовно реалізовувати у життєдіяльності високоморальну «правильну» поведінку протягом усього життя? Якою має бути, на Ваш погляд, мотивація вчиняти морально?</p>
<p>Тема 4. Політика в житті сучасної людини. Політична культура правоохоронця</p>	<p>Лекція. План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Політика та влада в життєдіяльності людини та суспільства. Місце поліції в структурі владних відносин. 2. Особливості політичної соціалізації. Проблеми взаємодії людини і держави в контексті забезпечення світоглядної безпеки України. 3. Демократичні засади розбудови правової держави. Сутність, структура та функції громадянського суспільства. 4. Політична культура та ідеологія. Особливості здійснення міжнародної політики. 	<p>Під час лекційного заняття необхідно законспектувати основні положення теми, підготувати план-конспект основних проблем лекції</p> <p>Під час семінарського заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати питання теми. 2. Виконати завдання для самостійної роботи та практичні завдання з теми. 3. Зробити реферативні доповіді, підготувати есе, (перелік тем):

	<p>Семінарське заняття: індивідуальні та групові опитування; методи частково-пошукові, активні та інтерактивні, інформаційні й евристичні ("мозковий штурм", ПОПіВ-формула, дискусія, термінологічний бій), імпульс-повідомлення, суперечливі поняття, незакінчені визначення, складання коментованої схеми навчальних питань до семінарського заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Політика як соціальне явище. 2. Форми та методи здійснення політичної влади. Партійні системи та їх основні типи. 3. Політичні режими: поняття та класифікація. Демократичні засади розбудови правової держави. Сутність, структура та функції громадянського суспільства. 4. Політика та влада в життєдіяльності людини та суспільства. Політична культура та ідеологія. <p>Практичні заняття (6 год): Виконання практичних завдань.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Політика як сфера суспільного життя. 2. Політична влада та її форми. 3. Політична система сучасного суспільства. 4. Політична культура: поняття та типи. 5. Політична свідомість громадян. <ol style="list-style-type: none"> 4. Пройти тестування з теми. 5. Завдання для самостійного вивчення: <ol style="list-style-type: none"> 1. У чому полягає взаємозв'язок політології і філософії, політології і правознавства? Як Ви вважаєте, чи є також відмінність між політичною філософією і філософією політики, якщо так, то в чому вона полягає? 2. Які фактори найбільше стимулювали появу та розвиток політики? Від чого залежить розвиток політичної системи в теперішній час? 3. Чи існує відмінність між політичними на правовими нормами, якщо так, то в чому вона полягає? 4. В чому полягає відмінність між державною та політичною, легальною та легітимною владою? 5. Чи є взаємозв'язок в існуванні корупції в політиці та правоохоронній сфері? В чому він може полягати? 6. Практичні завдання: <ol style="list-style-type: none"> 1. Дослідіть витoki та історичні форми демократії. 2. Дайте розгорнуту характеристику основним концепціям демократії. 3. Від чого залежить якість інформації, яку ми отримуємо від ЗМІ? Який взаємозв'язок між засобами масової інформації і політичною культурою суспільства? 4. У деякій країні X проводяться вибори та існує парламент. Чи можна на підставі цих ознак стверджувати про існування демократії в даній країні?
--	--	--

		<p>5. Розгляньте демократизацію як провідний чинник оновлення сучасного світу.</p> <p>6. Прокоментуйте взаємозв'язок демократії та громадянського суспільства.</p>
<p>Тема 5. Суспільство. Культура. Цивілізація</p>	<p>Лекція . План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Специфіка пізнання соціального. Філософські концепції розуміння суспільства. 2. Актуальні проблеми сучасного суспільства. 3. Основні підходи до розуміння культури. 4. Цивілізація: специфіка, характеристики, проблеми. <p>Семінарське заняття (4 год.): індивідуальні та групові опитування; методи частково-пошукові, активні та інтерактивні, інформаційні й евристичні ("мозковий штурм", ПОПіВ-формула, дискусія, термінологічний бій), імпульс-повідомлення, суперечливі поняття, незакінчені визначення, складання коментованої схеми навчальних питань до семінарського заняття :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суспільство як цілісна система. 2. Основні підходи до розуміння культури. 3. Цивілізація: специфіка, характеристики, проблеми. 4. Проблема подолання кризи сучасної культури. <p>складання коментованої схеми навчальних питань до семінарського заняття 2:</p> <p>Практичні заняття (6 год): Виконання практичних завдань.</p>	<p>Під час лекційного заняття: законспектувати основні положення теми 5.</p> <p>Під час семінарського заняття:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати питання теми. 2. Виконати завдання для самостійної роботи та практичні завдання з теми. 3. Зробити реферативні доповіді на теми: <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття суспільства та його основні характеристики. 2. Соціальна структура сучасного суспільства. 3. Культура як спосіб людського буття. 4. Цивілізація: сутність і основні підходи до розуміння. 5. Взаємозв'язок культури і цивілізації. 4. Пройти тестування з теми. 5. Завдання для самостійного вивчення: <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначте, яких якостей надає людині суспільство. Чи залежить суспільство від людини? 2. Розкрийте розуміння історичного процесу як множини цивілізацій. 3. Охарактеризуйте особливості монадологічного розуміння цивілізацій. 4. Визначте, яке значення мають цивілізаційний і формаційний підходи в контексті аналізу сучасного стану України. 5. Назвіть витоки, рушійні сили та чинники суспільного прогресу. 6. Практичні завдання: <ol style="list-style-type: none"> 1. Проаналізуйте твердження: соціальна філософія займається не лише тим, що є, але і тим, що має бути. 2. На прикладах реальних подій життя і професійної діяльності

		<p>охарактеризуйте основні моменти співвідношення людини і суспільства.</p> <p>3. «Прогресувати можемо лише ми, людські індивіди, і ми можемо робити це захищаючи та посилюючи ті демократичні інститути, від яких залежить свобода» (К. Поппер).</p> <p>Як Ви вважаєте, яку позицію займає автор у питанні про співвідношення людини і суспільства? Чи згодні Ви з його думкою?</p> <p>4. Окресліть морально-психологічні наслідки науково-технічного прогресу в контексті юридично-правової їх оцінки.</p> <p>5. Дайте визначення поняттю «глобалізація». Яке значення вкладають в це поняття такі дисципліни як економіка, соціологія, історія, культурологія та соціальна філософія?</p>
<p>Тема 6. Право як нормативна основа діяльності правоохоронця. Правова культура правоохоронця</p>	<p>Лекція . План:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Основні типи праворозуміння: юснатуралізм (теорії природного права) та юридичний позитивізм. 2. Право як соціокультурне явище. Структура правової реальності. Складові ідеї права. 3. Поняття, види та структура правової культури. <p>Семінарське заняття: індивідуальні та групові опитування; методи частково-пошукові, активні та інтерактивні, інформаційні й евристичні ("мозковий штурм", ПОПіВ-формула, дискусія, термінологічний бій), імпульс-повідомлення, суперечливі поняття, незакінчені визначення, складання коментованої схеми навчальних питань до семінарського заняття 1:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Право як соціокультурне явище. Моральні, традиційні, звичаєві та релігійні витoki права. 	<p>Під час лекційного заняття необхідно законспектувати основні положення теми, підготувати план-конспект основних проблем лекції</p> <p>До семінарського заняття :</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опрацювати питання теми. 2. Виконати завдання для самостійної роботи та практичні завдання з теми. 3. Підготувати реферативні доповіді або есе: <ol style="list-style-type: none"> 1. Право як соціальний регулятор суспільних відносин. 2. Поняття та ознаки правової норми. 3. Принципи права і їх значення для правоохоронної діяльності. 4. Верховенство права як основа правової держави. 5. Права людини як фундамент правоохоронної діяльності. 4. Пройти тестування з теми. 5. Завдання для самостійного вивчення:

	<p>2. Основні типи праворозуміння: юснатуралізм (теорії природного права) та юридичний позитивізм.</p> <p>3. Структура правової реальності. Складові ідеї права.</p> <p>складання коментованої схеми навчальних питань <i>до семінарського заняття 2:</i></p> <p>1. Державна влада в системі соціального регулювання. Співвідношення права і влади.</p> <p>2. Поняття, види та структура правової культури.</p> <p>3. Напрями та перспективи розвитку правової культури працівників правоохоронних органів у громадянському суспільстві.</p> <p>Практичні заняття (6 год): Виконання практичних завдань.</p>	<p>1. Як співвідносяться між собою державний примус і правова свобода?</p> <p>2. Чи може бути реалізоване право без підтримки державно-владних інституцій?</p> <p>3. В чому відмінності політичної влади від інших її різновидів?</p> <p>4. Чи може бути законна влада нелегітимною?</p> <p>5. Чи збігаються за змістом і обсягом поняття “верховенство права” та “верховенство закону”?</p> <p>6. Практичні завдання:</p> <p>1. Розкрийте співвідношення права і закону, права і влади як одвічних проблем філософії права.</p> <p>2. Проаналізуйте співвідношення понять “закон”, “правовий закон”, “неправо”.</p> <p>3. Порівняйте такі висловлювання Сенеки і Цицерона: “Несправедливий закон не створює права” і “Своєю силою закони зобов’язані праву”.</p> <p>4. Які існують критерії поділу влад? Як співвідносяться між собою державна і політична влада?</p> <p>5. Назвіть основні політико-правові інститути обмеження влади. В чому полягає суть теорії розподілу влад?</p>
--	---	---

Основні інформаційні джерела

1. Дастон Л. Коротка історія правил. Чому ми робимо так, а не інакше. К.: Лабораторія, 2024. 368 с.
2. Козловський І. Людина на перехресті. К., 2023. 120 с.
3. Козловський І. Гідність – це правдивість. К., 2024. 92 с.
4. Кубрак О.В. Етика ділового та повсякденного спілкування. Суми: Університетська книга, 2023. 222 с.
5. Петрова Г. Деонтологічні засади службової діяльності: службовий етикет правоохоронця (поліцейського): пам’ятка. К.: Нац. акад. внутр. справ, 2024. 94 с. URL: <https://elar.naiu.kiev.ua/server/api/core/bitstreams/24ddab44-591f-408f-8a99-d4ab204a17b6/content>
6. Томсон Е. Трубадури імперії. Російська література і колоніалізм. К.: Наш Формат, 2023. 384 с.

7. Український світ в його релігійних вимірах: колективна монографія. К.: Світ знань, 2022. 196 с. URL: https://drive.google.com/file/d/1FhWP6mH_76WKJ6tzoMtQrxsEevx6KLVu/view
8. Франкл В. Людина в пошуках справжнього сенсу. Психолог у концтаборі. Харків, 2025. 160 с.
9. Фромм Е. Втеча від свободи. Х.: КСД, 2024. 288 с.
10. Шур М. Як бути досконалим: Правильні відповіді на всі етичні запитання. Х.: Vivat, 2023. 336 с.

Технічне обладнання та програмне забезпечення навчальної дисципліни

- пакет програмних продуктів Microsoft Office;
- мультимедійні засоби, комп'ютер /ноутбук/планшет, інтерактивні дошки.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

спрямована на виконання поставленої мети та завдань. Вона ґрунтується на принципах взаємоповаги, доброзичливості, академічній доброчесності, відповідальності, комунікації для формування фахових компетентностей та духовного збагачення, інтелектуального розвитку, формування світоглядно-методологічної парадигми, здійснення філософського осмислення актуальних проблем сучасності, усвідомлення свого місця і ролі у суспільстві, визначення ціннісних орієнтирів особистої та соціальної активності громадянина, розуміння проблеми людського буття і насамперед питання, сутність людини, як їй жити, на що орієнтуватися в нових умовах.

Політика щодо термінів виконання та перескладання:

- умови допуску до підсумкового контролю є активна робота під час семінарських та практичних занять; позитивні оцінки з усіх тем навчальної дисципліни; опрацювання більшості з рекомендованих джерел, виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;

- сума балів поточного контролю має становити не менше 30 балів;

Перескладання тем реалізується у таких формах:

- усне і письмове опитування;
- обговорення проблемних питань;
- написання есе, тез тощо.

Політика щодо академічної доброчесності. Очікується, що здобувачі вищої освіти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення

Поточному контролю підлягають:

- глибина, повнота, обґрунтованість відповіді;
- доповнення, запитання до тих, хто відповідає;
- рецензія на виступ;
- участь у дискусіях, інтерактивних формах організації заняття (робот у парах, малих групах), активність під час обговорення питань;
- глибина аналізу наукової та навчальної літератури;
- письмові завдання (тести, контрольні роботи, есе, реферати);
- якість самостійного опрацювання питань;
- систематичність роботи на заняттях.

Політика щодо відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі здобувачі вищої освіти відвідують лекції семінарські і практичні заняття курсу. Пропуски семінарських та практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку.

Здобувач зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття впродовж двох тижнів з дня пропуску заняття.

Політика вивчення та викладання навчальної дисципліни здійснюється з дотриманням основних нормативних документів Національної академії внутрішніх справ

Оцінювання результатів навчання

Аудиторна робота (поточне накопичення балів) Max 60%								Підсумковий контроль (Max 40%)	Підсумкова кількість балів (Max 100%)
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	залік	
5	5	5	5	5	5	5	5		

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
		Оцінка	Пояснення
90-100	відмінно	A	відмінне виконання
85-89	добре	B	вище середнього рівня
75-84		C	загалом хороша робота
66-74	задовільно	D	непогано
60-65		E	виконання відповідає мінімальним критеріям
35-59	незадовільно	Fx	необхідне перескладання
1-34		F	необхідне повторне вивчення курсу

Розробники:

Тетяна КУМЕДА

Ганна ПЕТРОВА

Силабус схвалено на засіданні кафедри історії та філософії ННПП Національної академії внутрішніх справ протокол від 5 грудня 2024 року № 7

Завідувачка кафедри історії та філософії _____ Олена ШКУРАТЕНКО